

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe un sem. . 12
 Pe o lună . 2
 Numai de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . 10 Cor.
 Numai de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Miksa utca 2—3.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

O politică de stat fără rost.

Diamandi Manole, unul din fundatorii »Tribunei«, era mult stimat și iubit în cercuri largi românești. Fără multă învățatură școlară el știuse să-și câștige prin hărnicia sa, prin mintea sa sănătoasă și prin căldura inimei sale o poziție nu numai în mijlocul societății în care trăia, ci și în mijlocul poporului din care făcea parte. Nedumerit asupra politicii de stat ungare, acest minunat burghez român se adresa către amicii săi adeseori cu rugămintea să-i explice și lui în mod la înțeles ce adevărat »kecskemeții«, precum obișnuia el să porezeze pe unguri, ce scopuri urmăresc ei prin politica profesată de guverne?

Firește nimăru nu-i succese să-l »lumineze«, și Diamandi Manole a rămas nedumerit cu exclamația »că a văzut oameni nebuni, dar ca un popor întreg să poată să ajungă într-o stare dementă nici n'a mai văzut, nici n'a mai auzit!«

Intr'adevăr mintea omenească se oprește în loc când caută să-și dea seamă de ținta politică spre care statul ungar actual cărmuiește. Deja ideea unui stat național maghiar trebuie să producă asupra fiecărui cap cu scaun o impresie — particulară. Cum și când va fi cu putință ca în masele mari ale popoarelor nemaghiare, conștente și în deplină apărare a naționalității lor, să pătrundă o idee, care este identică cu nimicirea lor? Poate cineva să creadă serios că vor veni timpuri când popoarele se sinucid naționalicește? Sau dacă nimeni

nu crede aceasta, lupta națională perpetuă între popoarele aceluiaș stat va avea drept rezultat înflorirea, prosperarea și consolidarea lui? Și dacă nu, pentrucă o politică de stat, care hrănește zilnic această luptă fără rost și fără scop?

Independența este fără îndoială un atribut principal al unui stat. Dar dacă această independență statul ungar nu o poate dobândi decât cu prețul ruinării sale atât politice cât și economice mai poate forma ea o țintă actuală a politicii de stat? Despicarea monarhiei habsburgice în două state, care n'ar mai avea între ele o afacere comună, nu este ea identică cu o slăbire a ei? În loc de un stat nu tocmai prea mare nici prea puternic am avea două state mici și foarte slabe. Și când te gândești, că și astăzi, precând aceasta divisiune nu este realizată și există încă între Austria și Ungaria o mulțime de afaceri comune de primul rang, se manifestă între Viena și Budapesta o dujmănie strajnică pe toate terenele. Dar ce are să fie atunci când la spatele parlamentului din Budapesta va sta și o armată națională? Este cu putință, ca o dinastie, care împlinește de mulți secolii o misiune europeană, să pornească pe povârnișul unei politici de aventurieri și să pună în joc existența sa, a monarhiei, și a popoarelor sale?

Dar și în privința economică știm că independența ar însemna sângerarea noastră completă. Francisc Kossuth, simbolul politicii de stat ușorice, ar fi răspuns unui calculator rece, care i-a atras atenția asupra

împrejurării că dobânda banilor în Ungaria s'ar putea urca după distrugerea băncii naționale comună la șapte și opt procente: »succesul« politic pentru noi face și nouă procente. D. Sztérényi însă, simbolul oamenilor de stat unguri, cari lucrează în contra convingerilor lor proprii, a dovedit că independența economică este irealizabilă. Un dezastru economic al țării niciodată nu poate fi clasificat ca un »succes politic« și aceasta aberațiune a unui bărbat de stat conducător este tocmai nota caracteristică a politicii de stat fără rost.

Ne întrebăm și noi unde este izvorul tuturor acestor absurdități politice? Căci suntem de acord cu regretatul Diamandi Manole că popoare dementate nu pot să existe. Poporul maghiar este și el ca toate popoarele, alcătuit din oameni rezonabili, cari știu să judece în toată firea și pot să distingă răul de bine.

În mijlocul său însă s'a petrecut în decursul ultimei jumătăți de secol evenimente extraordinare, cari au sucit multora capetele. Apăsător politicește, poporul maghiar a dus greu jugul stăpânirii străine. Dintrodă se ivește în mijlocul lui un »apostol al libertății«, care din părinții săi nici nu era un fiu al poporului. Ludovic Kossuth a propovedit cu mult talent și cu mult foc ideea independenței și a tras după sine întreg poporul, care pe acele vremuri furtivoase a ajuns într'un fel de extaz patriotic și național.

Spre nenorocirea poporului, Kossuth a supraviețuit mult acele vremuri și i-a fost

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

TOLSTOI.

— Foiță originală a »Tribunei«. —

Pustnicul dela Iasnaia Poliana — cum a fost numit contele Leon Tolstoi — a hotărât să-și părăsească pentru câteva zile retragerea sa patriarhală și să vorbească — întâia oară în public — la congresul de pace care se va ține în toamna viitoare la Stockholm.

Hotărârea marelui scriitor rus dă loc la noi comentarii și la noi reprizări asupra operei sale de literat și moralist. Vom începe ca și noi să rezumăm opera lui Tolstoi, deși s'au scris atâtea și atâtea despre el, cu prilejul jubileului său de optzeci de ani, sărbătorit anul trecut de toată lumea. Într'un număr viitor vom publica în »Tribuna« traducerea povestirii sale »Lumânărica«, — una dintre cele mai bune bucăți din admirabilul său volum de povestiri populare, cu subiecte religioase.

Despre Tolstoi se poate zice că e cel mai uman și mai evocator romancier al veacului. Emil Faguet îi numește cel mai mare poet epic care a fost dela Omer încoace, iar Anatole France îi zice »Maestrul nostru al tuturor«.

Foarte apropiat de naturaliștii ale căror procedee le completează cu o psihologie care e numai a sa proprie, autorul *Annei Karenina* și-a zugrăvit eroii într'un chip foarte delicat, dar sigur, cu fața lor, cu portul lor, cu obiceiurile și

maniile lor. Și toate aceste ființe, gândesc, visează, suferă, iubesc, lucrează, — în același timp ce-și trăiesc viața animală. Mulțimile se mișcă ca și indivizii. Nici un romancier, înainte de Tolstoi n'a dat personajilor sale o asemenea totalitate de viață.

Tolstoi, în același timp când se face un observator meticolos și notează cu răbdare până la cele mai mici detalii, se lasă condus de o imaginațiune uimitoare și un simț de »divinațiune«, care-i face să cetească până în fundul sufletelor. El nu studiază și nu-și creiază personajele pentru ele însăși, ci totdeauna în legătură cu viața universală; faptele omenești ale eroilor săi tind totdeauna spre ideal și absolut.

Și peste toate, se așterne misticismul surzător și în același timp melancolic și o milă nesfârșită care se întinde pe toate lucrurile și ființele — o melancolie și milă pe care o regăsim în toate operele sale, în *Amintiri din Sebastopol*, în *Inviere* în *Cosacii* în *Ana Karenina*.

Fiecare volum al lui Tolstoi e o etapă a gândirii sale și în întregimea ei, opera lui e o autobiografie morală. E greu să analizezi pe de-a-tregul această operă imensă. Cele mai bune romane ale sale rămân *Războiul și pacea*, un fel de epopee unde studiază armata, noblețta, clasele diriguitoare ruse, suferințele poporului, conflictele sociale; *Ana Karenina*, povestea dureroasă a unei femei luptând cu pasiunea, și în care se găsește o pictură fidelă a claselor înalte; *Inviere*, unde pune în scenă o nefericită prostituată și străbate noroiul societății; *Cosacii*, o glorificare a vieții

naturale. Și în toate romanele sale, moralistul din evanghelie se pleacă peste personajele sale și varsă peste ei imensa bunătate și dragoste, de care e plină inima lui de apostol...

Cu toate că resemnarea este fondul doctrinei sale, în opera lui Tolstoi e și multă revoltă. Tolstoi nu e un creștin în înțelesul modern al cuvântului. Preceptele sale se inspiră din Evanghelie, dar nu se împacă cu dogmele oficiale: păcatul originar, nemurirea, speranța într-o lume viitoare care-i pare o lașitate. El vrea să închidă sentimentele în cercul vieții pământești. Nu se ocupă de divinitatea lui Isus Cristos. Cele două principii esențiale ale sale sunt iubirea de aproape și ferirea de ispită. În felul acesta, creștinismul său seamănă mult cu budismul.

O altă față a filosofiei lui Tolstoi e ura lui împotriva militarismului și a atrocităților războiului. Nimeni n'a descris, mai bine ca el, măcelăriile omenești. În »Război și pace«, în »Amintiri din Sebastopol« defilează tablouri sombre, îngrozitoare. În aversiunea lui împotriva războiului, a denunțat patriotismul ca cel dintâi izvor al barbariilor militare. Și a mers atât de departe încât a numit drapelul »o bucată de stofă prinsă de un baston«.

Aceasta este, în linii generale, caracteristica operei tolstoiană. Să-i schițăm în câteva rânduri și biografia, ca să vedem influențele pe cari le-a avut viața sa asupra operei sale.

Născut în 1828 la Iasnaia-Poliavna, el a rămas

dat să hrănească în continuu focul sacru, care amenința să se stingă sub povara realității.

După moartea lui o ceată mică de elevi și adoratori ai săi a continuat cultul tradiției și ajutată de evenimente interne și externe i-a succes a angaja în serviciul ei presa, apoi guvernul, parlamentul și literatura chiar. Zi de zi societatea maghiară stă acum de multe decenii sub farmecul acestei agitațiuni întinse, care îi giugiulește și linguşește instinctele deşteptate, o împinge spre grandomanie și o ține mereu în cătușele transcendentismului și șovinismului național. Bărbați, cari n'au ajuns în acest vârtej sau s'au putut emancipa de el fie că au stat de bunăvoie la o parte, fie că au fost dați la o parte, fie că au devenit oportuniști și s'au înhamat și ei să împingă carul, unde vrea să-l aibă șovinismul.

Firește că în asemeni împrejurări puterea logice, a raționismului, și a realității, nu produce nici un efect asupra conducerii politice. Ea își urmează drumul ei înainte, devine, dacă e posibil, și mai absurdă, și nu se va produce vre'o schimbare, decât atunci când lumea din împrejur, care privește cu uimire la cele ce se petrec la noi, va cunoaște din ce în ce mai mult că actuala politică de stat este fără rost, s'au când aceasta politică se va sparge în mod firesc de o stâncă reală, găsită în calea ei.

Ungurii și Clemenceau. În primăvara aceasta d. *Berczik* Árpád, unul dintre însărcinații guvernului unguresc pentru »informarea« străinătății, a fost la Paris unde a obținut o audiență și la d. Clemenceau, pe atunci prim-ministru. Cu acest prilej s'a petrecut, după propriile mărturisiri ale dlui *Berczik* — spune ziarul »Budapesti Napló« — următoarea prea interesantă și caracteristică scenă între d. *Berczik* și Clemenceau.

D. *Berczik* își da toată silința a convinge pe prim ministrul Clemenceau, despre liberalismul statului unguresc, despre legile de un spirit larg democratic și liberal de cari se bucură naționalitățile din Ungaria, lămurindu-l asupra calomniilor ce se răspândesc cu intenția de a ponegri Ungaria... D. Clemenceau l'a ascultat o vreme, s'a

orfan de mic. Ca mulți ruși, el a avut de profesor un francez. La cinsprezece ani, Tolstoi citea pe scriitorii din veacul XVIII ai Franței, și îndeosebi pe Voltaire și Rousseau, — al cărui mare admirator e și azi. La nouăsprezece ani Tolstoi nu mai credea în biserica ortodoxă și se lăpăda de religia în care crescuse.

Urât ca fizic, știind aceasta, timid, foarte puțin comunicativ, el a avut totuși o tinereță sgomotoasă, plină de dueluri și orgii. La 1847 părăsi universitatea din Moscova, unde intrase în 1843, și se retrase la Iasnai-Poliavna, printre țărani. Acolo el își găsi proprietățile într'o stare înspăimântătoare: cauza era mizeria țăranilor, pe cari hotărâ de aci înainte să-i salveze.

Dar n'a stat mult printre țăranii săi. Trei ani mai târziu plecă în Caucazia, unde fu numit ofițer de artilerie. În 1852 își publică prima carte »Copilăria«, sub inițialele L. T. Apoi, plecă la războiul din Crimea, spre Sebastopol. Acolo fu numit comandant de divizie.

Spre anul 1851, pe când era în Caucaz, se gândi el adânc la problemele umane. O voce misterioasă îi șoptea la ureche: »acuma începu tu să trăiești!« Și simțea în el un irresistibil dor de acțiune. Mai târziu, pe când era ofițer de ar-

ridicat apoi brusc de pe scaun și înclinându-i mâna, l-a întrerupt:

— Tot opresori sunteți voi!
Audiența era terminată.

Amenințările ungurești. Ziarele din Viena dau un rezumat al articolului lui Béla Földvály publicat în »Budapesti Hirlap« contra naționalităților. Unele din ziarele vieneze nu adaugă nici un comentariu; altele însă au câte un comentariu favorabil naționalităților. Astfel »Vaterland«, organul feudalilor, scrie: *Naționalitățile nemaghiare fie sigure că coroana le va apăra de mâna de fier cu care-le amenință maghiarii.*

Guvernul turc și aromânii. Generalul turc Mahmud Șefket Pașa a acordat un interviu corespondentului din Constantinopol al ziarului »Neue Freie Presse«. La întrebarea ziaristului dacă, în caz de război cu Grecia, Turcia n'ar avea să se teamă de o revoltă a grecilor otomani, generalul a răspuns:

— Nici de cum. Dacă grecii ar face greșala de a se revolta, ei ar fi distruși cu desăvârșire de restul populației, turci, bulgari, *cufovalahi*, sârbi cari sunt cu toții devotați imperiului otoman. De altfel grecii își dau seama de aceasta, ceea ce s'a văzut și cu ocazia ultimului război, când grecii n'au îndrăznit să se revolte.

Dupăcum se vede, când au nevoie de aromâni, turcii țin socoteala de ei. Pentru a ține în frâu pe greci, aromânii sunt numai buni. Dar când e vorba de aspirațiunile lor naționale, turcii nu arată nici o grabă în a le sprijini. Ultima lege școlară pregăuită de guvernul turc este foarte defavorabilă aromânilor, cari, dupăcum aflăm, au și trimis guvernului un protest contra ei.

Și fiindcă veni vorba despre un eventual război greco-turc, deși nu suntem partizani ai războaielor, totuși trebuie să recunoaștem că tocmai acest război ar fi foarte favorabil pentru aromâni, căci guvernul turc, pentru a lăsa în griji pe greci, de sigur că ar ridica toate privilegiile acordate până acum patriarhatului, așa că și aromânii ar obține autonomia definită, bisericească și școlară.

Astfel s'ar putea readuce la adevărată lor naționalitate zecile, dacă nu sutele de mii de aromâni cari azi se dau drept greci și și cheltuesc toată energia și toate averile în folosul cauzei naționale grecești, și foarte adesea în combaterea intereselor românești.

Congresul din Pesta. Hotărât, congresul medical din Pesta a fost o adevărată belea pe capul ungarilor. Nici nu mai știu ce să facă, doar vor ieși cu față curată din această grea

filierie și luă parte la toate expedițiunile militare, tânărul Tolstoi, trăind în mijlocul Căzaciilor, cărora le observa obiceiurile și le admira independența sălbatică, se gândea la viitorul său, după ce-și revedea trecutul. Se întreba ce drum urmase până atunci. Înțelega vag că rostul omului pe pământ e să caute fericirea. Și când înțelegese că fericirea constă în dragoste și în devotament, viața lui trecută îl înspăimântă. Hotărî să și primenească sufletul și atunci, viața lui de apostol începu.

În același timp, pe vremea războiului din Sebastopol, Tolstoi era mișcat de suferința umană. În Caucaz gustase frumusețea naturii. Aceasta îl făcu să cânte viața simplă și sălbatică. Civilizația cu crimele, războaiele sale atroce, îi inspirau oroare. Dupăce a vizitat pe bolnavi, pe amputați, pe răniți, el înțelegese că niciodată n'o să aducă praful de pușcă și sângele o soluțiune la chestiile cari se pun între oameni. Războindu-se mereu, el începea să scrie. Din perioada aceasta datează *Adolescența*, *Amintiri din Sebastopol*, *Năvălirea Căzaciilor*, etc.

Dupăce se sfârși războiul, Tolstoi rămase câțeva vreme la Sebastopol. Reputația lui literară era stabilită, și el fu primit călduros în capitală, unde se împrieteni cu câțiva servitori celebri, printre cari și Turgheneff.

Încercare. Astfel se știe, că medicii italieni sunt foarte supărați că nu s'a admis și limba italiană, ca limbă oficială a congresului. Se pare că imediat ce a aflat despre supărarea italienilor, comitetul pregător al congresului s'a și grăbit să le satisfacă cererea că doar vor lua parte.

Astfel cetim în ziarul »Corriere della Sera« că profesorul Bossi dela universitatea din Genova a primit următoarea telegramă dela profesorul Temesváry dela universitatea din Budapesta: »Limba italiană va fi permisă la congres întocmai cu limba noastră națională (ce onoare! N. R.) Referatele italiene sunt deja tipărite și împărțite în limba italiană. Noi ungurii iubim și stimăm pe italieni ca pe frați sumpi, pentru că avem aceleași sentimente, scopuri, idealuri și *aceiași dușmani pe câmpul științei*. Așteptăm pe colegii italieni cu inima caldă și cu brațele deschise«.

Aud? Oare de unde o fi soos d. Temesváry asta »inimioi pe câmpul științei?« Parcă tocmai Dumnealor susțineau că știința i una și singură, și că pe teritoriul ei nu se încapă nici prietinie, nici dușmănie. Dar oare cine vor fi inimiile ăștia comuni ai ungarilor și italienilor? N'or fi cumva germanii? Și oare fraza asta e făcută să atragă pe nemți, iritați și ei contra ungarilor prin articolul din »Münchener Klinische Wochenschrift«? Ori nemților o să le vorbească despre panslavism? Mai știi?

Slovacii și congresul catolic din Seghedin. Am anunțat că slovacii, tovarășii noștri de arme, voiesc să organizeze manifestații naționaliste împotriva congresului catolic din Seghedin. În numele partidului național al slovacilor, deputatul Schiciac, a adresat în acest scop comitetului comunal al orașului Seghedin o scrisoare, în care arată, că slovacii voiesc să protesteze împotriva prelaților catolici șovinști pentru că aceștia sunt cei mai întorcanți: *dușmani ai slovacilor și prigonesc preoțimea naționalistă, împiedecându-o în exercițiul misiunii sale.*

Națiunea slovacă — scrie Schiciac — nu nutrește în inimă ură împotriva poporului unguresc și-i recunoaște dreptul de a sta în frunte în această țară, dar constată cu părere de rău, că tocmai prelații bisericești sales voiesc să le răpească limba națională. Deci tocmai în Seghedin trebuie să se protesteze contra episcopilor,

Apoi, plecă în străinătate, în Franța — unde-l impresionă adânc, la Paris, o execuție capitală, — în Germania, unde a urmat cursuri științifice, în Italia, Belgia și Anglterra. Reveni apoi în Rusia, unde găsi imperiul turburat de o speranță mare, al cărei ecou se făcu el. La 1852 se însură cu fata unui doctor din Moscova și începu o viață de familie simplă și liniștită, în timpul căreia scrise cele două capod'opere ale sale *Războiul și pace* și *Ana Karenina*. Pe la 1874 începu să și facă apariția Tolstoi evangelistul. Tipări *Spovedania mea*, se reîntoarse la Evangelie și începu să lucreze pământul. De-atunci, duce aceiași viață neschimbată. În vremea aceasta, a mai publicat *Stăpân și slugă*, *Sonata Kreutzer*, *Moartea lui Ivan Ilici*, *Inviere*.

Scrise o piesă în patru acte *Puterea întunericii* și tipări o mulțime de cărți pentru învățătura poporului, studii și povestiri în stilul biblic (ca nuvela pe care o vom publica în foiletonul »Tribunei«). A mai scris apoi *Ce e arta?* *Care e Credința mea*, *Biserica și statul*, *Nu vei ucide*, *Nu pot să tac etc.*

Paris, 13 August.

Tristan.

Boalele secrete!

scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul »Gonoto!*«*. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela **Farmacia Salvator** în Buză nr. 1 (Slavonia).

cari prigonesc pas de pas pe preoții credincioși limbei și tradițiilor naționale ale poporului. În decursul celor trei zile cit vor sta în Seghedin, slovaci voiesc să țină cursuri în palatul cultural al orașului, pentru a arăta cu dovezi că poporul slovac nu e antipatriotic și nu dușmănește pe unguri.

Comitetul comunal a respins cererea d-lui Schiciac, pe motiv că *nu există partid național slovac* și că caracterul congresului e pur confesional și nu politic. Strașnic, dar mai ales logic, mot vul *betyárilor* din Seghedin.

Șeghescu comisar ministerial și „puritan“. »Az Ujság«, de ieri, scrie: Guvernul voia să numească pe *Siegescu József* profesor la catedra limbii române dela universitatea din Budapesta. La universitate însă n'au fost luate în seamă nici avizurile ministrului, nici cortesirile profesorilor deputați și — *Siegescu* n'a fost candidat la locul prim. Dar contele *Apponyi* n'a părăsit pe *Andrássy* și pe purtătorul de arme al acestuia, — dacă n'a putut să-l facă pe *Siegescu* prof. universitar, i-a creat o situație și mai plăcută: l-a numit comisar ministerial peste școalele normale românești. Funcțiunea aceasta e de tot nouă; nu e prevăzută nici în buget, dar aceasta e de ordin secundar, de oarece azi guvernează ministrii naționali și ca treaba să nu fie incompatibilă, oferă destulă garanție împrejurarea, că ei dimpreună cu *Siegescu*, *Apponyi*, *Andrássy*, sunt toți, puritani.

Cât de măgulit trebuie să se simtă în orgoliul său parvenitul, într'o societate atât de — ilustră.

Bulgaria și bulgarii din România. Sub acest titlu ziarul »*Vecerna Posta*« publică un articol de fond sub semnătura unui bulgar din România, în care arătând că Bulgaria a lăsat libertatea tuturor popoarelor străine, nu s'a ocupat de conaționalii din România. Bulgarii din România, se spune în articol, au fondat orașe în România, au dat țării funcționari, ba chiar miniștrii dar opera culturală a bulgarilor din România este în decadere. Bisericile cad în mâni străine, școlile se despopulează iar romanizarea face progrese în Dobrogea.

Convorbire cu primul-ministru Ionel Brătianu.

Numărul de seară a lui »*Neue Freie Presse*« dela 14 August st. n. publică un lung interviu avut de corespondentul ei din Carlsbad cu d. prim-ministru Ionel Brătianu.

Il dăm aci în întregime:

»Ministrul președinte Brătianu se află aci de scurtă vreme, pentru a-și face cura întreruptă zilele trecute din cauza vizitei făcute cancelarului german. Curând după întoarcerea sa d. Brătianu avu bunătatea se acorde o convorbire colaboratorului Dv. D. Brătianu primi pe vizitator în salonul locuinței sale din vila »*Quirinal*«. Salonul e prefăcut într'un cabinet de lucru și are impresia că în nici un caz ministrul-președinte nu-și poate întrebuița vacanța numai pentru întremarea sa. Are lângă sine pe secretarul său, d. Filodor, un tânăr, acelaș care a servit și pe predecesorul său.

Intre Sturdza și Brătianu este distanța unei întregi generații. Sturdza, pe care abea de câteva luni Brătianu l-a înlocuit la cârmă, era un bătrân, ba era de sigur cel mai bătrân ministru-președinte din Europa, — Brătianu cu treizeci de ani mai tânăr decât predecesorul său, este astăzi cel mai tânăr dinte miniștrii președinți din Europa. Brătianu pare a fi atins abia, sau a fi trecut puțin peste 40 de ani. E de o înfățișare aleasă, nalt, uscățiv, brun, cu ochi negri. Are ceva cu deosebire discret în firea sa și vocea lui are un timbru moale.

În primul loc îl întrebăm asupra scopului vizitei sale la cancelarul imperiului.

D. Brătianu replică:

— Fiind în toate privințele urmașul domnului Sturdza, am pus ca și dânsul preț pe aceea ca să cunosc personal pe cancelarul german. Știi că d. Sturdza avea relații personale cu prințul Bülow, după cum mai înainte le avusese tatăl meu cu prințul Bismark. De aceea am ținut mult să fac o vizită noului cancelar pe care nu-l cunoșteam. Un scop anumit n'am avut. Cu puțin înainte văzusem la Viena pe baronul Aehrenthal și cunosc de asemenea și pe d. Iswolsky. E bine să fi în contact personal cu conducătorii politici, căci România are interes, ca pe cât e posibil să și desfășure politica ei conform cu marile state europene.

Acum convorbirea ajunsese la politica internă și externă a României și primul ministru se exprimă cam astfel:

— Nu vreau să fiu nimic altceva decât urmașul dlui Sturdza, care iarăși a fost urmașul tatălui meu, întemeietorul partidului liberal din România. Cu acest partid liberal regele Carol a pus baza a tot ce este modern la noi și poate fi privit ca atribut al unui stat civilizat.

Imi propun să lucrez după principiile predecesorului meu atât de merituos pentru patrie și în spiritul tatălui meu. Partidul național liberal are drept program să desvolte pe cât se poate forțele economice și sociale ale țării. Mai ales situația țaranului trebuie să ne ocupe mai mult. S'a făcut, deja mult pentru a îmbunătăți soarta țaranilor. Și dela turburările agrare cari au avut loc acum câțiva ani am înlăturat oareșicari rele. Dar mai trebuie să facem mult, și în această direcție vrem să lucrăm mereu. Ca șef al partidului liberal nu trebuie să accentuez că ne interesăm mult și de nevoile burgheziei, căci partidul liberal este acela care a creat o burghezie în România pe când înainte de apariția liberalismului o clasă puțin număroasă reținea în mâni ei toate forțele țării și toată puterea.

Desvolta ea buneii stări a poporului român se poate realiza cel mai bine pe terenul progresului și al păcii. România este o țară stabilă și are o politică internațională stabilă.

Avem cel mai mare interes ca în Balcani să se păstreze *statu quo*. România are un interes de rangul întâii în tot ce se petrece în Balcani, însă nu este nici în înțelesul geografic nici în înțelesul moral al cuvântului un stat balcanic. Geograficește nu suntem un stat balcanic, pentru că nu luăm parte în nici un fel la fierberile și turburările cari agită aproape în permanență popoarele și statele din peninsula balcanică. Punctul de vedere al României este cel al marilor puteri: echilibrul forțelor. Suntem pentru pace și *statu quo*. Nu invidiem pe nimeni, vrem numai să ne păstrăm rangul nostru. Cu cât vom avea mai mult sentimentul că, o putere lucrează pentru pace, cu atât vom fi mai mult cu acea putere. Iată a trecut un an în care statele mari și mici ale Europei au fost cufundate în neliniște; și pot să spun, fără a fi nemodest, că în cursul iernei trecute, în mijlocul valurilor agitate România părea să fie singura stâncă rămasă neclintită. Cu totul departe de a ridica orice pretenții și a face vre-un capital din tulburarea generală, mai degrabă am căutat să ne exercităm influența în sensul potolirii generale.

Politica noastră se face să socotim Turcia ca un factor important căruia-i dorim tot succesul pe calea dezvoltării constituționale. Și este și dorința și speranța noastră că dupăcum în cursul agitului an din urmă judecata sănătoasă a rămas biruitoare și pacea a fost menținută, tot așa va fi și pe viitor. Bunul mers înainte al României, după convingerea mea, atârnă de pace. Zece ani de pace înseamnă pentru România creșterea populației cu un milion și sporirea avuției naționale cu câteva sute de milioane. Nici un războiu nu ne-ar putea aduce ceace ne dă pacea.

Ne am silit să ne administrăm interesele de comun acord cu marile interese europene. Acesta e cel mai de seamă merit al M. Sale Regelui și al bărbaților noștri de stat. Ceace m'a bucurat în criza anilor din urmă este că pacea a fost menținută și e pentru mine o adevărată bucurie să văd cu câtă tărie s'a manifestat acest punct de vedere la marile puteri.

Dar după ce-am spus aceasta trebuie să observ că, punem cel mai mare preț pe aceea ca

armata noastră să fie ridicată la cea mai înaltă capacitate militară și s'o dezvoltăm în așa fel, ca să avem pururea rangul unei puteri militare de mână întâi, după marile puteri, și să fie gata pentru ori ce război se ar surveni.

Veni vorba despre atitudinea României față de marile grupări de alianță din Europa și d. Brătianu observă:

— Nimeni nu va pune la îndoială serviciile netăgăduite pe cari tripla alianță le-a adus menținerii păcii în Europa și nici nu trebuie să mai spun cât de mult ținem noi la buna vecinătate cu Austro Ungaria și cu câtă satisfacție salutăm noi, între altele, faptul că după multe osteneți s'a dat ființa unui tratat de comerț propriu să asigure interesele ambelor state și care nu după multă vreme va fi ratificat de corpurile legislative. Dar și cu Rusia relațiile noastre s'au desfășurat, mai ales în anii din urmă, în chip cu deosebire prețios și ținem mult ca vecinătatea noastră să se dezvolte din ce în ce mai prețios.

Suntem doritor, observa d. Brătianu ca politica românească să se imbine armonic cu liniile mari ale politicii europene și o vrem aceasta atât ca stat de progres cât și ca stat iubitor de pace.

La întrebarea pusă d-lui Brătianu dacă crede că, cu tot conflictul dintre Turcia și Grecia, pacea va fi menținută, d-sa a observat:

— Nu sunt profet și nici nu vreau să fiu. Situația este foarte amenințătoare. Dar sper că abilitatea marilor puteri și sincera lor dorință de a menține pacea, le vor face să învingă greutățile și în această nouă fază.

În sfârșit veni vorba de chestia evreiască în România.

Primul-ministru observă:

Chestiunea nu e pentru noi o problemă de rasă, necum de religie. E mai mult o problemă economică, ce iese la iveală în mod foarte nepăcut, de îndată ce sunt în România ani răi. Din fericire acuma spiritele s'au liniștit și e speranță și într'o recoltă bună, ceace nu este fără înfrurire asupra stării spiritelor. Cu dezvoltarea proprietății agricole și înflorirea industriei petrolului pe de o parte; cu creșterea buneii stări a țărânilor pe de alta, chestia evreiască va pierde din ce în ce caracterul ei de până acuma. E în interesul evreilor înșiși ca această chestiune să-și păstreze caracterul ei intern.

În sfârșit d. Brătianu observă:

Vizita arhiducelui moștenitor Francisc Ferdinand la Sinaia a făcut în toate cercurile populației, în toate fără deosebire de partid, impresia cea mai plăcută și o să ne rămâie multă vreme în amintire ca o cheazăie a celor mai prietenești legături cu statul vecin austro-ungar.

Din Sinaia.

Politica din parc. — Afacerea Ciocazan-Romanescu. — Oamenii politici din Sinaia. — Ce fac miniștrii? — Odihna Suveranului. — »Pe eș« și »Pelișorul«.

— 15 August.

De și toată lumea crede că în timpul verei, Sinaia e centrul, și aici ca și în Capitală, dacă nu e mort sezonul... petrecerilor, cu siguranță nu e tot așa, cu cel... politic.

Politică se face, se face foarte rar și am putea-o numi familiară, în cercuri intime, în cochetul local din parc, pe care-l ocupă cofetăria Riegler. Aci se adună zilnic oamenii politici... în vacanță, care discută acum conflictul Ciocazan-Romanescu din Craiova, probabil în lipsă de alte subiecte mai de seamă.

Dar, și acest subiect e părăsit curând, pentru că, se vede, că cei din jurul meselor, ar asculta mai repede ceiașpe spune orchestra maestrului Dinicu, decât ceiașpe ce s'a mai spus și altă dată, de d-nii Romanescu-Ciocazan.

Printre personalitățile de frunte, politice, nu am zărit decât: pe d-nii Dimitrie Grecianu și Ioan Lahovary, foști miniștrii conservatori, și d-nii Toma Stelian și Anton Carp, liberali.

Aceștia din urmă, dimpreună cu d. Haret, vin și se duc.

Când vin în Sinaia, aduc cu dâșii, câteva decrete, mai mult însă trec prin Sinaia, cu automobilele și lasă în pace pe Suveran, neplictisându-l și acum, în timpul vacanței.

*

Suveranul acum se odihnește cu drept cuvânt. Doar vizitele străinilor, de l mai scoate din dulcea și trebuitoră odihnă. Când e singur, dimineța și-o petrece aproape toată, pe terasa splendidă dela Peleş, iar înspre seară, face dese plimbări cu automobilul, prin părțile învecinate.

Și, pe când la »Peleş« e mișcare, e viață, e furnicarul acela dela curte, la »Pelișor« e liniște adâncă, tăcere, căci familia princiară plecând în străinătate, Pelișorul acum se odihnește, păzind fiind de sergenți, care nu te lasă să l vizitezi dacă nu ai bilețel dela generalul Robescu, șeful casei princiare.

— Sunteți cunoscut curței, te întreabă sergentul.

— Nu, răspunzi tu.

— Trebuie bilet atunci, și, spunându ți acestea, mai tragi o ochire asupra Pelișorului și te întorci.

Conflicte între germani și cehi.

— Dela corespondentul nostru special. —

Viena, 15 August.

Conflictele între germani și cehi nu se mai isprăvesc. Ele dau loc uneori la scene de un comic iresistibil. Astfel Vineri seara se anunțase o întrunire cehă într'un local din arondismentul Mariahilf. Un grup de peste 1000 germani naționali s'au strâns atunci și au pornit în corpore, cântând »Wacht am Rhein«, și proferind strigăte dușmănoase la adresa cehilor.

Sosind însă la localul unde se credea că va avea loc întrunirea cehilor, germanii constată că au fost înșelați și că întrunirea nu are loc. În schimb li-se spune că o întrunire cehă are loc în alt cartier, în Währing. Toată mulțimea pornește atunci într'acolo, escortată de vreo sută de gardiști. Pe drum au trezit lumea din somn cântând și zbierrând. Când au ajuns însă la localul dorit au trebuit să constate că nici acolo nu are loc nici o întrunire.

Dar odiseia încă nu s'a sfârșit; energicii băieți porniți să salveze germanismul de incursia slavilor, nu se puteau retrage fără a fi dat vre-o dovadă de naționalism.

De aceia ei nu s'au lăsat influențați de două nenoroace și au pornit-o înspre un al treilea local, unde li-se spusese că are loc o întrunire cehă. În localul acesta fusese în adevăr aseară o astfel de întrunire, însă manifestanții, împinși de un ghinion turbat, au ajuns acolo... după ce întrunirea se terminase.

În fața casei au găsit un detașament de gardiști, care le-a făcut cunoscut că nici un ceh nu se mai află în sală. Ei au intrat în lăuntru ca să se convingă dacă aceasta e adevărat și de fapt n'au găsit pe nimeni, decât... un bust al lui Komensky. Acesta a fost merit de soartă să fie jertfa manifestațiilor de aseară, căci a fost sfărâmat în bucăți.

Și cu asta s'a isprăvit »acțiunea de salvare a germanismului« pe ziua de ieri.

*

Mari conflicte se așteptau pe ieri Duminecă. O societate de turiști cehi proiectase încă din timpul iernei o excursiune în re-

giunea numită *Wachau*, la orașul Melk. Ea a închiriat pentru Duminecă 15 August un vapor, încă de acum patru luni.

Cum în ultimul timp conflictele între cehi și germani s'au agravat așa de mult, aceștia din urmă consideră și excursiunea ca o provocare și au cerut autorităților s'o interzică.

Autoritățile *germane* din provincia *germana* Austria-de-jos au declarat însă că nu pot interzice excursiunea *cehilor*, pentru că ea este foarte legală. Conducătorii excursiunii garantează pentru liniște; scopul excursiunii este curat turistic, căci acesta este și scopul societății care o organizează și că aceasta n'are tendințe provocatoare reiese și de acolo că, toți membrii societății sunt socialdemocrați, prin urmare fără tendințe șoviniste.

Ca și în celelalte ocazii, germanii văzând că nu se pot bizui pe autorități, au hotărât să se bizuie pe propriile lor forțe. În toată regiunea pe care o va parcurge vaporul s'au lansat apeluri către populație de a veni în număr mare la țarmul Dunărei pentru a huidui pe excursioniști, iar la Melk se plănuiește adunarea a câte-va mii de nemți la debarcader, pentru a opri pe cehi de a se coborî din vapor.

E probabil chiar că debarcarea nu se va putea face și că vaporul se va reîntoarce imediat înapoi. În altă localitate nu se va debarca publicul, pentru că »Societatea de navigație pe Dunăre«, pentru a se pune bine cu nemții, a declarat că ea are înviolabilă cu excursioniștii să-i debarce la Melk. Dacă acolo nu se va putea face debarcarea, nu se va mai debarca nicăeri și pasagerii vor fi readuși la Viena.

În orice caz se așteaptă cu oare care neliniște ziua de Duminecă, căci se prea poate ca ea să aducă conflicte grave între cehi și nemți.

Dela Vălenii de munte.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

— 15 August.

Vălenii de munte, vatra culturii românești, a avut zile de sărbătoare. Pe lângă cuvântul cald de apostoli, respicat și limpede a celor cunosători de rosturile neamului lor, avântat al oame-nilor ridicăți cu duhul ascultător cursurilor au avut prilejul două zile de a rându-l a admira și arta dramatică românească ridicată până la cele mai mari înălțimi.

Doctrina nouă a dlui Iorga e primită și în forma artei teatrale. Și încă într'o formă desăvârșită, aproape sublimă. Căci cine n'ar recunoaște azi în d. Petru Liciu, pe cel mai de frunte reprezentant al zeiței Thalia?

Cel mai talentat și plin de originalitate ca și cel mai activ luptător și aderent al ideilor dlui Iorga. La insistența bucovinenilor dsa a promis că va face un turneu de reprezentații teatrale în Bucovina cu câțiva colegi ai d-sale dela Teatrul Național.

La Văleni s'au ținut în două seri de arândul câte un festival artistic, cu conlucrarea studenților ascultători la cursuri, a dlui Liciu și a încă doi artiști veniți în tovărășia dlui Liciu. S'a cântat la aceste serbători a sufletului românesc și doina noastră, »Doina Moșului«. Acordul ei lin, prelung, armonios picura în sufletul fiecărui durerea nesfârșită a moșului. Aici se învață a se întrista și înduioșa de durerea neamului, aici se învață a nădăjdui în viitorul neamului. Aici are răsunet, aici străbate și răscolește sufletul:

Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă'n poartă.

S'au recitat monoloage hazli și parodii. Un student bucovinean a înfășurat buchetul, care i-s'a dat d lui P. Liciu în lenta sa, cea mai scumpă semnificație de student.

Peste zi, s'a făcut o excursie lungă. Mergea ilustra caravană de trăsuri pe timp ploios. Orice sat, orice biserică de sat, orice izvor cu apă rece, orice cruce în picioare încă sau folănită pe margine de drum era un loc de popas, ori de adăpost. Se dau jos cu toții din trăsurile încărcate unii să-și odihnească oasele strâmtorate, alții să-și desmorțească picioarele înțepenite, unii de pe capră alții din șirigla iar alții din scara trăsuri. Așa era și lumea era bucurioasă că merge și așa. Nici un moft, nici un ifos, D. P. Liciu era fericit că merge pe capră d. Iorga pe alta. Iar locurile mai comode din trăsura erau rezervate domnișoarelor. Prin sate se strângea lumea în jurul nostru, iar unii mai inteligenți observau: »Asta-l neamul românesc a lui Iorga«. Neamul lui Iorga va fi neamul tuturor românilor. D-nul Iorga era pretutindeni preocupat cu descifarea inscripțiilor de pe cruci și de pe biserici; limba atât de cuminte și de așezată a înaintașilor ne desfășura toată icoana de viață liniștită, patriarhală a lor. Iar glasul talmăcitorului ca venit de parte suna: Ce trecut frumos și ce prezent urit are neamul nostru nenorocit!

Să nu se închipuie că acestor excursii le lipsește cântecul, jocul, cheful, hazul și gluma. Lipsa aceasta nu s'a simțit nici odată. Și mai ales acum nu când d. Ciotori cooperează după sistemul simpaticului d. Răducanu, la aceste manifestări cu gimnastica suedeză.

Protestul aromânilor.

În chestia școalelor și bisericilor din Macedonia.

Viena, 31.

»Politische Korrespondenz« publică conținutul protestului aromânilor din Macedonia contra proiectului de lege depus în cameră relativ la chestia bisericilor și școlilor naționalităților din Macedonia.

Intr'ânsul se spune că deși comunitatea aromână a fost recunoscută în mod oficial încă dela 22 Mai 1905, totuși patriarhul ecumenic nu o recunoaște din motive naționale. În unele părți aromânii depind în chestia bisericească, de greci. Dar posedă și dâșii biserici și capele care le aparțin numai lor, unde slujba religioasă se oficiază în limba aromână.

Încă de mult timp, înainte de iradeaua din 22 Mai 1905, se oficia liturghia în unele părți alternativ în limba aromână și în cea greacă.

Noul proiect de lege amenință să retragă aromânilor toate privilegiile enunțate mai sus, în favoarea elenismului protejat de patriarhul ecumenic. Proiectul de lege nu se ocupă de partea națională a chestiei, care e foarte importantă.

Conform acestui proiect de lege poporul aromân ar fi silit să întrebuințeze în școală și în biserică o altă limbă decât aceea a lui, ceea ce ar fi și contra prescripțiilor religiei și contra iradeii din 22 Mai 1905.

Prin acest proiect de lege se refuză aromânilor orice ajutor pentru construcția de școli și biserici, care se dă numai bulgarilor și greilor. Printr'ânsul se dă dreptul șefului suprem al bisericii să interzică întrebuințarea altei limbi decât cea obișnuită.

Articolul 9 al proiectului de lege desființează și obiceiul cel vechiu ca slujba religioasă să se facă alternativ în grecește și în limba aromână, ceea ce ar însemna o mare lovitură pentru aromâni.

Protestul încheie cu următoarele cuvinte:

»Ar fi de neînchipuit ca guvernul și camera să nesocotească până într'atâta drepturile unui popor, care e așa de devotat țării și noului regim, încât să-l dea pe mâna unui popor care caută să-l desnaționalizeze prin școală și prin biserică«.

Conflictul între guvern și biserică noastră națională.

Flagrantul conflict dintre biserică noastră și stat, provocat de ministrul Apponyi prin cunoscutele lui ordonanțe temerare, în chestiunea catehizării în limba ungurească, departe de a fi aplanat, se agravează mereu prin noi și noi ordonanțe ale nefaștului ministru. El s'a năpustit în timpul din urmă asupra școalelor noastre confessionale dela periferii, în nădejdea, că fiind temelia acestor școale îndeajuns de slăbită de puvoiuil culturii ungurești, le va putea rapa mai ușor.

Preludiile intrării în vigoare a legilor XXVII din 1907 și XIII din 1909, vestesc primejdia cu mult mai fatală decum ne-o putem închipui și e timpul suprem, ca episcopii noștri să-și concentreze toată energia pentru a feri așezămintele noastre cele mai scumpe de peire. Capii bisericilor noastre nu vor ceda nici o palmă de loc, din terenul păstorit de ei, hrăpitorilor haini și vor lupta spriginiți pe întregul nostru popor, pentru menținerea intactă a dogmelor și drepturilor noastre legale.

Ori cari ar fi jertfele, noi trebuie să le aducem, căci primejdia amenință cu distrugere însăși temelia existenței noastre naționale.

Cât de neîmpăcat și fanatic e în pornirea-i șovinistă ministrul, se vedește lămurit din textul adresei sale către capul bisericii ortodoxe românești în chestiunea catehizării în limba ungurească. În numărul său de Duminecă, ziarul »Lupta« publică aceasta adresă, anunțată la timpul său și de noi, textual. O dăm și noi mai la vale, ca un document foarte elocvent despre soarta noastră sub regimul coaliționist:

Excelența Voastră, Domnule Archiepiscop și Mitropolit!

Alături aci și pun la dispoziția Excelenței Voastre ordonanța circulară nr. 106267/908 ce am trimis-o tuturor inspectorilor reg. prin care am conces ca instrucția religioasă a elevilor din școalele de stat să se facă pe toată linia în limba maternă a acelor, prin ce am satisfăcut în cea mai deplină măsură interesele educației religioase și am prețins numai atât, ca principiile fundamentale ale credinței și rugăciunilor cele mai obișnuite să se propună și în limba maghiară în clasele superioare ale școalelor elementare de stat. Totuși din partea celor mai mulți inspectori primesc plângeri și denunțări contra catichetilor, cari nu satisfac nici acestei pretențiuni.

Am onoare a adresa Excelenței Voastre rugarea să binevoiți a admonia pe catichetii dela școalele de stat din dieceza Excelenței Voastre, să observe dispozițiile ordonanței mele circulare, ce Vi-o anexez în copie și a-le pune în vedere că neîmplinind, sau refuzând a împlini îndatoririle impuse lor prin acea ordonanță, se va aplica amăsurat §-ului 5 din Art. XIII. din 1909 *detragera congruei*.

Fiindcă am primit încunoștințare oficioasă despre aceea, că faptele sau neglijările prin cari catichetii nu și împlinesc îndatoririle impuse lor prin ordonanța mea legală dată sub Nr. 106267/908 — se bazează pe un ordin al autorității bisericesti mai înalte; rog cu stimă pe Excelența Voastră, că în cazul dacă pentru teritoriul de sub autoritatea bisericescă mai înaltă a Excelenței Voastre ați dat un asemenea ordin, să binevoiți

a modifica acel ordin în timp de trei luni socotind dela data avizului prezent. Dacă n'ar fi să primesc încunoștințare satisfăcătoare pe urma acestei recercări, voi fi nevoit, conform §-ului 5 al Art. de lege XIII. din 1909 a suspenda întreținerea congruei de stat pentru întreg teritoriul sub superiorității bisericesti a Excelenței Voastre până când veți menține ordinul chestionat.

Binevoiți Excelența Voastră a mă anunța cât mai curând despre dispozițiile ce veți lua.

Primiți, etc.

Budapesta, 24 Iunie 1909.

Pentru ministru

ss. Toth
secretar de stat.

Despărțământul Șimleu al Astrei la Șomcuta-mare.

Despărțământul Șimleu al Asociațiunii și-a ținut adunarea generală din anul acesta în Șomcuta-mare din Chioar (com. Sătmarului).

Sedința s'a ținut în spațioasa și frumoasa biserică rom., cu două turnuri, fiind precedată de un serviciu divin. De față era public numărös: intelectuali și țărani, la vre-o 500 persoane.

Preș. delegat (Rev. d. vicar A. Barboloviciu a fost împiedecat) d. prot. Ioan Sârbu, deschizând ședința, ține o prea frumoasă vorbire, arătând însemnătatea adevăratei științe, care ajută credința, și pericolul științei moderne ateiste, care turbură mințile și întunecă sufletele.

D. arhidiacon G. Șuta, președintele desp. Sătmar—Ugocea al Astrei salută adunarea în numele acestui despărțământ.

Urmează raportul secretarului dr. C. Meseșianu.

Comitetul a ținut în acest interval total 5 ședințe, dintre cari:

a) la cea ținută în 2 Decembrie 1908, s'a decis în principiu sistemizarea funcționarilor culturali permanenți ai despărțământului, — iar de delegat comitetul îl alege pe d. dr. Dionisie Stoica, invitându-l ca în această calitate din caz în caz să cutiere punctele mai marcante ale despărțământului cu scopul să dea cauzei culturale o direcție sănătoasă și corăspunzătoare, — să înființeze biblioteci populare, să le supravegheze pe cele în ființă, să îndrepte pornirile greșite esperiate prin singuraticile comune ale despărțământului etc.

Tot aci se decide, ca să i-se ceară comitetului central un număr mai mare de bilete de legitimare pentru membrii ordinari, ca ele să fie adresate particularilor de pe teritoriul despărțământului, cu rambursarea taxei statutare. Aceasta pentru sporirea necesară a membrilor Asoc.

b) în cea din 5 Ianuarie 1909 se decide, ca d-nii protopopi tractuali să fie invitați a cerceta starea și numărul ABCDarelor distribuite deosebitelor școale populare cu ocaziunea examenelor finale anuale, — iar despre rezultat să binevoiască a ne relate. Tot aici s'a decis ținerea alor 10 conferințe populare în deosebite comune ale despărțământului, unde totdeodată se înființează și câte o bibliotecă populară.

c) în ședința din 31 Martie 1909 s'a decis componerea unei comisiuni a persoanelor, cari an de an ar trebui și ar putea să se înscrie de membri ordinari ai Asociațiunii. Se decide, ca de aci înainte și în despărțământ să se socotească anul cultural dela 1 Ianuarie până în 1 Ianuarie al anului viitor, — iar nu din adunare în adunare ca până aci. Aceasta de dragul conformității cu comitetului central.

Se dă cetire apoi raportului casei din partea d-lui cashier Nicolae Munthiu.

Pentru recenzarea raportului secretarial se aleg d-nii: Nic. Nyilvan, adv., Ioan Coza și dr. S. Butean, adv. Șomcuta, iar pentru cenzurarea casei d-nii G. Radocea, comptabil Șomcuta, Ioan Bohățel, preot, Recea și Teod. Blaga, inv. în retragere, Șomcuta. Pentru încassarea taxelor și înscrierea de membri noi au fost aleși d-nii: dr. Aurel Nyilvan, adv. Seini, dr. Aug. Mircea, adv. și dr. Aug. Pinte, cand. de adv., Șimleu.

Raportând cele dintâi două comisii propun absolutoriu comitetului, aflând toate în ordine.

Adunarea primește. Comisia a treia raportează, că s'au încasat 659 cor.

Pentru adunarea generală a Astrei se aleg reprezentanți domnii: Vasile Mișca propr. în Odorheiu și Dr. Aurel Nyilvan.

Prezentând d. secretar Dr. C. Meseșianu abzierea întregului comitet, espirând termenul statuar, întreg comitetul e reales cu aclamațiune.

D. Nic. Nyilvan arată, că stările inoportune locale nu permit constituirea părților chiorene în despărțământ separat. Adunarea hotărăște totuși organizarea unei secțiuni separate, care să stea sub conducerea comitetului despărțământului din Șimleu.

După adunare a urmat un banchet cu 200 tăcămuri. S'au ținut următoarele toaste: D. prot. I. Sârbu a toastat pentru M. Sa împăratul. D. Gheorghe Pop de Băsești pentru poporul român. D. Ioan Bohățel pentru conducătorii poporului. D. Dr. S. Butean pentru comitetul central al Astrei și pentru comitetul desp. Șimleu. D. Dr. C. Meseșianu, arătând datorința intelectualilor față de popor și făcând comparație de o parte între poporul englez, francez și german, care e în curent cu tot ce se agită în țară și lume și pe de altă parte între poporul român, atât de rămas, trage conclusia, că intelectualii noștri nu-și fac datoria față de popor.

Nu-i dăm poporului atențiunea cuvenită. Trebuie însă ca fiecare intelectual român să devină un apostol cultural, iar acest apostolat trebuie să se inaugureze comună de comună, ca să putem izbuti. Golește paharul pentru protopopul Sârbu, pentru șomcutani și pentru chiorani. 6. D. Nic. Nyilvan toastează pentru părintele deputat Dr. V. Lucaciu. 7. D. archidiacon Șuta pentru Pop de Băsești. 8. D. Dr. V. Lucaciu sbiciuiește păcatele noastre, arătând că pentru toate posturile se găsesc renegați din sângele nostru. Nu trebuie să desperăm însă, căci avem și luptători, cari umplu temnițele statului. 9. D. Dr. A. Nyilvan toastează pentru d-nul archidiacon Șuta.

La 8 ore sara s'a început petrecerea cu dans. Public mult și ales. Multe costume naționale. Jocuri românești. Domnișoare drăguțe.

A fost lume multă din întreg Sătmarul, din Maramurăș și Ugocia.

Afară de cei menționați până acuma, amintim pe următorii: d-na Elena Hossu Longin (Deva), fam. Dr. Ciuta (Bistrița), A. Cosma (Șimleu), Dr. C. Pop (Orade), scriitorul Ioan Agârbiceanu (Bucium-Șasa), etc.

O serbare românească în America.

Duminecă la 25 Iulie s'a săvârșit la Youngstown, sfințirea temeliei bisericii gr. cat. Sf-ta Maria, care acum se edifică, în urma zelului pus de d. părinte Alexandru Nicolescu și harnicul comitet parochial de acolo.

Sâmbătă seara în 24 Iulie s'a ținut în hala »Altzner« o petrecere, unde cu multă animație și-a petrecut publicul până la miezul nopții. Din elită au luat parte d-nii preoți: Alex. Pop din Scalplevel, Pa. Dr. Alex. Nicolescu, Aurel Hățegan, apoi d. director al »Românului« V. E. Moldovan din Cleveland, d. Laurențiu Moldovan, farmacist în East Youngstown O., apoi d-nii Tinereanu, Deacovici (croat) și d. Vasu, funcționari de bancă din Youngstown.

D. dr. Nicolescu a mulțămît aici publicului adunat, apoi la dorința generală a vorbit d. V. E. Moldovan arătând însemnătatea zilelor ce vin, în cari se sfințește temelia unei biserici românești.

Duminecă dimineața la 8 ore s'a servit sfânta liturgie în biserică Irlandeză, din partea dlor preoți Al. Pop și Aurel Hățegan. Biserica a fost tixită de credincioși.

După slujbă s'a făcut sfințirea apei prin P. C. Sa. d. Vicar Episcopesc din Cleveland O., apoi publicul s'a așezat în cortejiu, după cum urmează: În frunte mergea banderiu de 12 călăreți cu eșarpe naționale, apoi vestita muzică a lui Cassianu. După muzică a urmat societatea »Unirea Română« din Youngstown O., cu drapelul, apoi societatea »Frăția Română« din East Youngstown O., cu drapelul, soc. »Transilvania« din Sharon Pa., cu un drapel, soc. »Frații Români«

din Niles O. și »Reuniunea de cântări« din Girard. După societăți au urmat trăsurile, în cari ședeau preoții, cu vicariul din Cleveland și alți oaspeți.

Cortegiul acesta în care erau înșirați cam la 1000 de bărbați, a străbătut orașul, în sunetele marșului: »*Deșteaptă-te române*«, fiind admirat de un număr public străin.

Ajungând la locul unde se zidește biserica, s'a săvârșit sfințirea, în urmă, P. S. Sa vicarul a ținut o vorbire poporului, în limba engleză, iar pâr. Dr. Nicolau a tălmăcit cuvintele S. Sale pe românește. D. părinte Hațegan a botezat apoi poporul, iar pe urmă toți s'au fotografiat în grupă. De aici la orele 12 poporul a plecat de nou defilând cu muzica până la hala Diebl, unde era pregătit banchetul.

La banchet au luat parte cam 200 persoane. S'au rostit mai multe toast însuflețitoare. Ne am depărtat cu toți duând cea mai curată însuflețire și cele mai frumoase amintiri.

Venitul curat dela aceste serbări trece peste 300 dolari; iar încasările trec peste 600. dolari. Felicităm pe bravii români din Youngstown, și E. Youngstown, O. pentru vrednicia lor, prin care ne-au dat prilej la niște serbări atât de mărețe.

»Lumea Nouă«.

Conflictul turco-grec.

Față că noua notă a Porței, Grecia stăruie în atitudinea ei de mai nainte și nu recunoaște, în chestiunea autonomiei cretane, decât competența puterilor. De cumva guvernul din Atena ar trimite Porței o nouă notă în acest senz, Turcia va ajunge în fața alternativei de a se decide ori pentru război ori pentru pace. — Telegrammele vestesc însă, că puterile au intervenit iarăși în interesul unei aplanări pașnice a conflictului. Au dat Porței garanții, că steagurile grecești din Creta vor fi îndepărtate cât mai curând. Puterile sunt gata să ducă în îndeplinire îndepărtarea streagurilor chiar și cu forța. Astfel ele cred că e de prisos să-și mai facă apariția, în apele Cretei, și flota turcească, — și au rugat în consecință Poarta, să-și retragă ordinul de acest senz, făgăduind că vor exercia presiunea necesară asupra guvernului grec în chestiunea drapelelor.

Din sursă oficială, un ziar din Constantinopol, anunță că Poarta pretinde ca puterile să garanteze împlinirea promisiunilor Greciei și să înceapă fără întârziere tratativele cu privire la autonomia Cretei.

Sosesc următoarele știri telegrafice:

Nota Turciei.

Constantinopole. — Ziarul *Turquie* anunță că nota definitivă a Turciei s'a telegrafiat guvernului grec aseară. Nota cere Greciei declarația, că în chestiunea Cretei nu e interesată.

Puterile protectoare vor împiedeca trecerea flotei turcești spre Creta.

Ziarele din Roma scriu că puterile protectoare s'au decis să trimită 33 vase de război în portul Canea.

Scopul trimiterii acestor vase este împiedecarea flotei turcești de a trece spre Creta. Se știe că flota turcă așteaptă acum în portul Hartotat.

Puterile protectoare au comunicat miniștrilor lor plenipotențieri din Constantinopol, ca să aducă la cunoștința porței că puterile protectoare vor face tot posibilul ca să împiedece trecerea vaselor de război turcești în apele cretane.

Guvernul grec și chestiunea cretană.

»*Vossische Zeitung*«, află din Atena că guvernul grec consideră chestiunea drapelului grec din Creta din punctul de ve-

dere al demnității naționale. Cu toate acestea pentru a da o dovadă de sentimentele sale pacifice, primul ministru Rhelys a declarat că se va conforma întru toate instrucțiilor marilor puteri. În sensul acesta toate consulatelor grecești din Turcia au primit ordine severe să evite orice motive de agitațiuni în contra Turciei.

Probabila întrunire a unei conferințe europene.

Londra. *Guvernul englez a emis ideia întrunirii unei conferințe europene în chestia cretană, care, dacă nu se vor lua măsuri de preîntâmpinare, va putea primejdui pacea în Orientul european. Ideia aceasta va fi examinată de Puteri.*

Demisia guvernului Cretan.

Constantinopole. O depeșă sosită aci din Canea spune că reprezentanții cretani au refuzat să satisfacă cererea consulilor puterilor protectoare ale Cretei și să scoboare steagul grecesc. Guvernul cretan în urma acestei hotărâri și-a dat demisia.

O mulțime de manifestații s'au produs în capitală; totuși nu se crede că se vor întâmpla incidente serioase.

Acțiunea puterilor.

Constantinopole. Ambasadorii puterilor protectoare au remis Porței ieri o notă colectivă declarând că aceste puteri vor s'arui ca drapelele grecești să nu mai fie arborate la Canea, sfătuiind în același timp guvernul otoman să nu trimeată flota turcească în apele cretane.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 16 August n. 1909.

— Pentru Loteria Etnografică a Reuniunii femeilor române din Arad.

Doamna Sabina Negreanu, directoara institutului modern din Caracal, a trimis d-nei Marilina Bocu, sese foarte frumoase obiecte, lucrate de elevii institutului, cu destinația pentru loteria ce vor organiza femeile române din Arad. O perna montată, din satin dachesse mauve pale, admirabilă broderie rococo, cu fir argintiu și strasuri. Un tablou încadrat, pictură în ulei, — maci fraise. Un tischleufer din olandă albă brodat cu roșu și așur. Un mijloc de masă brodat cu mătăsurile colorate model secesion. Încă un mijloc de masă, din olandă albă brodat în același stil, tot cu mătăsurile și un reticule croșetat din ibrișim gris cu negru, montat cu panglică neagră.

Doamna Sabina Negreanu e cea dintâi din România, care se grăbește a sprijini cu atâta inimoșie inițiativa laudabilă a surorilor ei române din Arad. Fie ca exemplul său frumos să trezească același îndemn în sufletele tuturor femeilor și fetelor noastre de pretutindeni.

— **Cursuri de românește la universitatea din Lipsca.** La sfârșitul lunii Octomvrie (st. n.) se vor începe la universitatea din Lipsca, cursurile semestrului de iarnă. Va interesa de sigur pe români să știe, că prof. *Dr. Gustav Weigand* începe un curs nou, tractând *Gramatica istorică românească*. Pentru fiecare începător în studiul limbii românești este un prilej bine venit să pună baze solide cunoștințelor sale filologice românești. Deoarece cursul acesta introductiv nu vine la rând decât în restimpuri mai mari se întâmplă inconvenientul, ca începătorul să nu aibă puțința de a studia la *universitate* elementele, de care are trebuință mai târziu, ci e silit să se

ocupe ex privata diligentia cu studiile preliminare — ceea ce e, de sigur, neplăcut.

Se atrage deci atenția acelor studenți români, cari doresc să urmeze cursurile și să studieze limba românească din punct de vedere filologic — asupra cursului anunțat de prof. Weigand și se exprimă dorința, ca să se înscrie cât mai mulți români în acest semestru de iarnă. Numărul străinilor înscriși în semestrul trecut la seminarul românesc, a fost mare — unul din anii cei mai bine frecvențați. Seminarul românesc, condus de acelaș d. prof. se află în Lipsca, Querstrasse Nr. 5.

— **Arta română în străinătate.** În muzeul etnografic din Paris, din Palais de Trocadéro, există o secțiune în care sunt expuse și obiectele românești. Aceste obiecte însă sunt amestecate și puse la un loc cu cele ungurești. Afară de aceasta poporul român este și foarte slab reprezentat.

Pentru a remedia această stare ministrul instrucțiunii din București autorizat pe d. Țigara-Samurcaș, directorul muzăului etnografic și de artă națională, de a alege și trimite la Paris o serie de obiecte din cele ce se găsesc în dublu exemplar.

Afară de aceasta se va interveni ca obiectele românești să se separe de cele ungurești, și să formeze o secțiune aparte.

— **Călătoria balonului Zeppelin la Berlin.** Vizita contelui Zeppelin la Berlin a fost fixată pentru ziua de 28 August. Locul de descindere era să fie câmpia Tempelhof, locul de exercițiu al garnizoanei din Berlin. Se spune însă că s'a hotărât ca balonul să se coboare la o distanță oarecare de Berlin, fiindcă altfel ordinea n'ar putea să fie menținută.

— **O scenă tragică la înmormântarea victimei din Fiume.** Se anunță din Fiume: La înmormântarea de astăzi a nefericitului director Millos, victimă a atentatului de acum 3 zile dela Banca Populară din Fiume, s'a desfășurat o scenă adânc zguduitoare. Văduva victimei, în momentul scoaterii din casă a corpului soțului ei și-a pierdut deodată mințile. Strigătele ei sălbătice, fără șir, au produs o impresiune zdrobitoare asupra întregii asistențe. Cu mare anevoie, nenorocita a putut fi împiedecată de a nu se sinucide pe sicriul bancheului asasinat. Nebuna va fi internată într'un ospiciu de alienați.

— **Holera la Berlin.** Se anunță din Berlin: La spitalul Wirchow a fost internată azi o fată, prezintănd toate simptomele holerei. Nu s'a stabilit încă dacă e un caz de holera asiatică. S'a luat toate măsurile de izolare.

— **Peste La Manche pe o scândură.** Din Dower vine o nouă știre de senzație; îndrăgnețul major *Westlake* a încercat să treacă canalul pe o scândură — provăzută cu vâsle — lată de patru și lungă de optsprizece picioare.

A și plecat din Dower neînsoțit de nime, drumul însă trebuia făcut în douăsprezece ore, și despre major n'a venit nici o știre, nici din *Calais* nici din *Dower*.

× **Tot felul de chipiuri militare și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine.** Fabricate proprii. *Weber Pál*, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

Concerte, petreceri.

— **Tinerimea română din Brad și jur** invită la petrecerea ce se va ținea Sâmbătă, în 15/28 Aug. 1909 în sala »Hotelului Central« din Brad. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul I. 2 cor. cor.; locul II. 1 cor. 60 fil. și locul III. 1 cor. Venitul curat e destinat pentru fondul gimnaziului gr. or. român din Brad. Ofertele marimonioase se primesc cu mulțumită la adresa dlui Dr. C. Glava, cand. de avocat și se vor cvita în ziare. P. St. oaspeți sunt rugați a se prezenta punctual pe 8 ore, căci concertul fără amânare se va începe la timpul fixat.

Comitetul aranjator: Președinte: I. Kéri, prof. gim. Dirigentul corului: M. Stoia, prof. gim. Casar: Dr. Glava cand. de adv. Controlori: Hora-

flu German, medicinist și Vasile Boneu, jurist. Majordomi: G. Popa, G. Damian, teol. și Rom Rimbaș, ștud.

Program: 1. »Marș ostășesc«, cor bărbătesc de N. Popovici. 2. C. M. Weber: Rondo brillante, esec. pe pian d. d.șoara Lucia M. Albu. 3. »Ce faci Ioană«, cor mixt de G. Dima. 4. »O seară la stână«, idilă de Porumbescu, esec. pe pian de d.șoara Mari Bulza. 5. »Copila tinerică«, cor mixt de G. Dima. 6. C. Chovan: Danses Romaines, pe pian esec. de d.șoarele: Dorina Albu și Cornelița Papp. 7. »Cântecul străinătății«, cor bărbătesc de I. Vidu. 8. »Gărgăunii dragostei«, dialog de I. Vulcan, decl. de d.șoara Smarandita Boneu și dl Gheorghe Damian, teol. 9. »Mândruțița de de mult«, cor. mixt. După concert joc.

Economie.

Ceva la organizarea noastră economică financiară.

I.

Multe s'au scris în timpul din urmă despre instituturile noastre financiare. — Unii le laudă prea-prea, alții le hulesc tot așa. Durere din cele scrise putem zice, că jumătate sunt adevărate, bazându-se pe critică justă și binevoitoare. Amintesc numai celea scrise referitor la politica de dividendă a unor, înglodarea în reescont, ergo forțarea afacerilor a altora, precum și mania mult certată de a fonda fără nici un Dumnezeu băncuțe nouă, nu că doar trebuințele economice și referințele locale ar reclama eventual respectivelor fondări, ci abstragând dela câteva cazuri, — pur și simplu din egoism, invidie personală, frecări locale, etc. — Unde nu încap toți la o oală, pe motiv că la cutare nu-i place de barba cutăruia fiind prea roșcată, acolo iute și de grabă se cristalizează societatea și se mai pune de-o mămăligă. — Vorba ceea: »Lac să fie, că broaște s'adună«, socotesc cărturarii. Și biete broaște întradevăr s'adună!

Sunt unele instituturi, — vorba vine, — cari în realitate sunt niște »caraghio-slăcuri«, niște adevărați paraziți, — să nu le zicem mai altfel, — o adevărată plagă pe capul comunității de pe spinarea căroră vegetează. Sunt curat bătaia lui Dumnezeu! Și ce e mai curios, că tocmai în ținuri, în cari s'ar fi așteptat mai puțin răsărirea astorfel de bureți, ca pe valea Oitului și prin Bănat, unde sunt instituturile noastre frunțase, tocmai sub aripile ocrotitoare ale acestora s'au ivit și se mai ivesc încă și în ziua de azi. E explicabil. Cu cât mai multe oi, cu atât mai multă lână, va fi fost principul păcurarilor. Nu e însă nici corect, nici admisibil.

Cine cunoaște cât de puțin referințele locale, va afla, respective descoperi pe lângă acestea și așa zisele »banci familiare«, la ca i »rubeđenile« sunt totum factum. Deci numai binele poporului nu se va avea în vedere, căci fiecare va zice ca țiganul: »Imi pare rău și de el bietul, dar de mine mi-se rupe inima«.

Este în prima linie datorința frunțășilor binevoitori ai popoului nostru și a conducătorilor instituturilor noastre frunțase, nu numai de a lumina lumea înainte de ce ar plămădi bazaconia și a împiedeca pe viitor cu o ice preț de a se mai înființa atari băncuțe, ci cred — chiar de a căuta a rade de pe fața pământului dintre celea existente pe acelea, cari s'au dovedit în decursul timpului de superflue, ergo dăunătoare, lipitori chiar.

Cum? Nu e tocmai greu de ghicit, modalități se află. În locul acestora și peste tot unde se

simte trebuința, să se purceadă la înființarea de tovarășii, insoțiri raiffeiseniene, etc.

Așa se va putea ajuta mai mult popoului.

Nu află de loc justificată vegetarea astorfel de instituturi cu capitale sociale de 10—20 mii cor., cari lucrează permanent cu minimum 12—16 și poate chiar mai bine la sută, în favorul câtorva acționari, cari sunt totodată și membrii în direcțiune, etc., iar poporul înglodându-l în datorii a căror povară nemai putând-o purta, îl duc la ruina sigură și nu-i mai rămâne alta, decât să-și blasteme ceasul în care a pus piciorul în pragul băncii.

Spre întărirea celor zise, mă provoc la portofoliul respectivelor instituturi, a cărui material, remarc, că e caracteristic prin faptul, că chiar cambii mărunte de 2—300 cor. se prolonghiază ori de-a rândul fără ca să se mai amortizeze ceva din capital, debitorul fiind sleit.

Adevărat, că nu e regulă fără excepțiune și nici pădure fără de uscături, dar am auzit nu pe un țaran zicând: »Nu ț-ar fi domnule, când ai știi, că te a belit un jidov, ori altul străin, dar ț-se amărește sufletul, când te vezi jupiat de legea ta«. — Lugubru sună această declarație isvorită din inima și sufletul mult încercat și istovit a celui pățit. Și multe mai sunt inimile, cari au nevoie de balzam, de mângăiere. Cunosc chiar sate, cari înainte de asta cu 10—15 ani erau încă sate înfloritoare, azi însă la casele majorității covârșitoare nu mai află nici în miezul verii o măsură de grâu, nici porc în coteț, nici coteț cu porc, — doar vreun câne prăpădit și credincios de mai urlă a pustiu la bordeiul românului. — Curțile și grădinile pline de buruieni, defundate de garduri, își fac mai curând impresia unui cimitir părăsit decât gospodăriile înfloritoare de odinioară, iar țaranul vânjos și semeț de odinioară, palid și prăpădit își iese acum înainte.

Învârtind căciula în mână, cu privirea perdută în zări, ca și cum ar căuta ceva ce nu mai vine, — istovit și uscat stă înaintea ta. Vocea-i tremură, suspine, oftări adânci și blesteme sunt spusele lui.

Trist și dureros, dar adevărat!

O lacrimă îți dă în ochi, când vezi atari ființe. Iar domnii dela bancă încasează din greu tot din 3 în 3 luni 8 la sută interese plus minimum 2 la sută proviziune, apoi taxă de scris și alte competențe, etc., talmăcind bietului muritor, că 8 și cu 2 fac 10, și că la altă băncă, străine de legea noastră românească, iau domnii chiar 16 și 20 la sută.

Ei, și pleacă sărmanul mângăiat, că ai lui nu-l belesc, ci-l lasă să mai trăiască, neștiind, că cam tot cu aceleași clește i-se trage pielea de pe ciolane.

Multe ne-au frecat străinii sub nas adevărate și neadevărate. N'ar fi conștient, dacă am așteptat să ne menajeze și pe viitor tot așa, ci înșine să căutăm a ne descoperi ranele fără multă vorbă, fără încunjur.

Infrumșetarea, respective retușarea realității este o frasă, o minciună ce se răzbuună crudel.

»Die Wahrheit will nackt, ganz nackt erscheinen, — anders — ist sie nicht leicht möglich denkbar«, ar zice neamțul categoric. Iar dela strămoși ne-a rămas de învățătură, că: »Aetas voltat! Aecidit in puncto, quod non speratur in amia«.

Să fim deci precauți! În urma încheșării tuturor instituturilor financiare române în »Solidaritatea« și a unor reforme la aceasta, să sperăm, că multe din relele cari ne bântue, se vor putea ameliora în mod trainic și simțitor, iar cu timpul vor dispărea cu totul.

Să dea Dumnezeu!

Brünn, August 1909. Virgiliu V. Bontescu.

Pentru acționarii »Albinei«. Cu începere dela 23 crt. direcțiunea »Albinei« liberează acționarilor, cari au vărsat prețul deplin al acționarilor din a IV-a emisiune acțiunile definitive — contra restituirii »Certificatului Interimale«.

Acțiunile definitive se pot reclama și la filialele »Albinei« din Brașov și Lugoj.

Frecvența școalelor superioare de comerț din Ungaria. La cele 42 de școale sup. de comerț din Ungaria au fost înscrși în anul școlar expirat în total 7858 de elevi, cu 700 mai mulți decât în anul precedent. Numărul abiturienților a fost de 2156.

Piața de bucate din Arad.

16 August 1909.

S'a vândut azi:

grâu 1800 mm.	13.50—14.—
cucuruz 200 mm.	7.10—7.20
orz	8.60—
ovăs	7.——7.80
secară	6.80—7.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 August 1909.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 15—28 » 60 »
De Pesta — — — — —	28 » 45—28 » 80 »
Bănățanesc — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
De Bacica — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
Secară de calitatea I. — — — — —	19 » 50—19 » 65 »
Secară de calitatea mijlocie — — — — —	19 » 30—19 » 50 »
Orzul de nutreț, calitatea I. — — — — —	15 » 20—15 » 60 »
Ovăs de calitatea I. — — — — —	15 » 50—15 » 80 »
Ovăs de calitatea a II. — — — — —	15 » —15 » 40 »
Cucuruz — — — — —	15 » 50—15 » 70 »

BIBLIOGRAFII.

Au sosit și se află de vânzare la librăria »Tribuna« următoarele cărți:

No. 30 »Căsătoria față de știință, igienă socială« de Dr. A. Ilescu Lespezi.

Nr. 407. Atacul morii și Inecul, trad., de H. C. Lecca 30 fil. plus 5 fil.

No. 25 Catechismul Bisericii Buddhiste de Miază-zi trad. de Gr. Goilav.

Nr. 406. A. I. Odobescu, Mihnea-Vodă cel rău și doamna Chiajna 30 fil. plus 5 fil.

Educația sexelor ediția II. de Dr. Erelie Sterian. Prețul 1 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

Redactor responsabil Constantin Savu. »Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

A S O S I T

M A R E L E C I R C
A L

fraților WILLAND

și va sta numai 5 zile aici.

În fiecare zi program nou și variat.

Martți, în 17 August

mare reprezentatie festivă.

Bilete se pot cumpăra în prăvălia lui H. BLOCH.

In 20 August

două reprezentații de adio.

„LUNCA“
Institut de credit și economii, societate pe
acții, în Boroșineu.

AVIS!

Domnii acționari, cari au subscris la institutul de credit și economii „Lunca“ acțiunile nr. 117—126, 823—832, 833—834, 835—839 și nici până azi n'au solvit ratele scadente, sunt rugați, ca până în **20 Septembrie st. n. a. c.** necondiționat să binevoiască a solvi ratele restante, căci la din contră — conform §-ului 10 din statute, — titlurile se vor anula, iar sumele plătite cad în favoarea fondului de rezervă și sub aceiași numeri se vor emite alți titluri de acții.

Boroșineu, la 13 August 1909.

Diracțiunea.

„Sentinela“

institut de credit și economii ca societate pe acții în **SATUL-NOU (Révaufalu)** cu filiala în **Sân-Mihalu.**

Efectuează toate operațiunile de bancă. După depuneri plătește 5% interese și 10% dare după interese. — Prospect pentru noua emisiune de acții, pentru acționari cu 110, iar pentru neacționari cu 112 cor. se pot cere dela direcțiune. Satul-Nou, în 7 Maiu 1909.

Diracțiunea.

România. — Ministerul Domeniilor.

SERVICIUL PESCĂRIILOR

— Biroul de vânzare **TULCEA.** —

Cota pieței Tulcea în ziua de 30 Iulie 1909.

SPECIA	Secția VI-a					
	PROASPĂT			SĂRAT		
	Maxim.	Minim.	Cantit. vindută	Maxim.	Minim.	Cantit. vindută
Crap						
Ciortocrap	65	54	120			
Cicrișan	59	40	628			
Ciortanică						
Caracudă	20	8	1463			
Lin	28	22	400			
Platică						
Cârjană	34		12			
Băbușcă	15	10	68			
Mreană	66		7			
Cosac						
Șalău mare	150	50	831			
„ mic						
Șiuică mare	35	27	771			
„ mică						
Avat						
Sabiță						
„	18		20			
Obleți						
Albitură						
Somn până	91		50			
„ Iarma						
„ Iaprac	53		15			
Somotei	38	28	298			
Morun						
Lisetru	132		17			
Păstrugă						
Viză						
Cegă						
Șcrumbil de Mare						
„ „ Dunăre						
Rizeșca						
Chefal						
Calcan						
Iere Morun						
„ Păstrugă	13 ⁵⁰	11 ⁵⁰	1 ²⁷⁰			
„ Lisetru						
„ Șiuică						
„ Crap						
Raci						

Șeful biroului de vânzare **C. Hurgulescu.**

Agent vânzător **Popescu**

Alexandru Văleanu

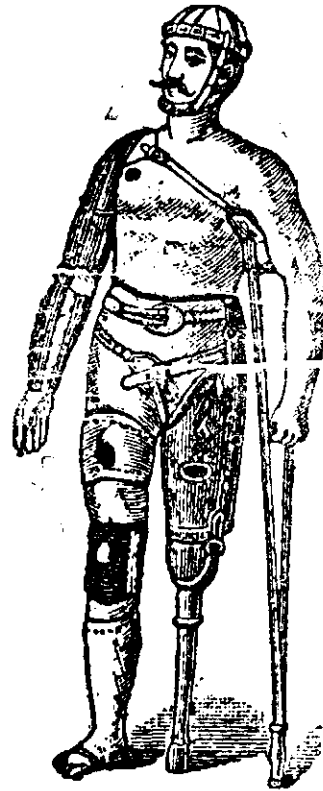
magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie ortopedică.
Sighetul-Maramurășului.

(Mărmaros - sziget).
Piața principală (Főter).

Beșici de gumă
americane,
beșici de pește
— franțuzești. —

Prezervative
femmeiești, Cio-
rapi de gumă,
suspensoare,
bandaje, mănuși,
bandaje „Diana“,
— irigatoare. —

Execut după co-
mandă medicală,
ghețe orthope-
dice pentru pi-
cioare ori-cât de
bolnave și dure-
— roase. —

ÉDER ANTAL

fabrică de miere și ceară în
POZSONY.

Fabrica în Kisfaludi-utca nr. 10.

Recomandă în
atențiunea ono-
ratei preoțimi și
a episcopilor pa-
rochiale verita-
— bilele sale —
lumini
de ceară de
stup pe lângă
prețurile cele mai
moderate. ☞☞☞

Preț curent, la dorință, cu provocare la
ziarul Tribuna trimitem gratuit și franco.

Firma fondată la 1809.

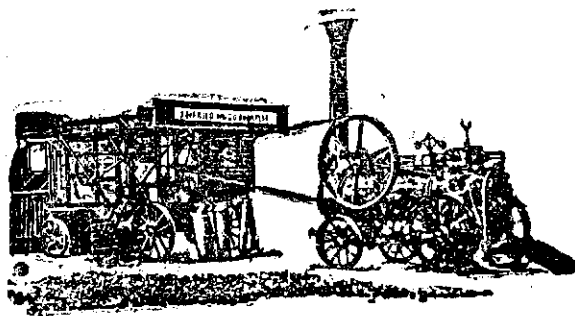
La comanda mai mari se dă rabat convenit.

Vând și mate-
rial de ceară
pentru lustrui-
tul podelelor și
cele mai bune
soiuri de
miere.

Comandele se
efectuează prompt
și conștiințios. ☞

DEBRECZENI LAJOS

reparator de mașini
Oradea-mare — Nagyvárad
— Kolozsvári ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi
de mașini economice, motoare manate
cu aburi, gaz, petrolu, benzin, oleu
brut, motoare absorbitoare de gaz,
precum și aranjamentul de mori cu
prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de
plătire favorabile.

BENEDEK SÁNDOR

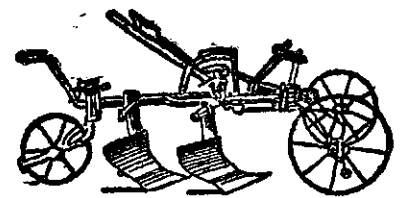
orologier și giuvaergiu în
Kolozsvár, Wesseléni M.-ut nr. 13.

(Lângă banca „Coroana“.)

Își recomandă asortimentul său bogat de
orologe și giuvaergicale cu prețuri foarte
avanagioase și lucrate în cel mai fin sistem.
Obiecte de salon de argint veritabil și argint
de China în mare asortiment; tacămurile de
masă din argint se pregătesc după prețurile
curent de zi. **Orologe veritabile „Omega“**
pe lângă garanție de 10 ani. Serviciu prompt
și solid. Prețurile cele mai mici m. d. e.

Acei care cer cu pro-
vocare la ziarul „Tribuna“
primesc **catalogul gra-
tuit și port-franco** acasă.

Să ne păstrăm adresa
ca la caz de trebuință
să o avem la îndemână.

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și plu-
guri, atelier de zidărie și lăcătușerie
Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini,
după desemn sau lucrări de
fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack,
tofelul de lucrări de lăcătușerie și
— pentru zidiri. —

**Atelier model de
mășerie propriu.**

MARSCHER ULRİK

PRIMA TOCILĂRIE DE POZSONY. ARAN-
— JATĂ PE MOTOR ELECTRIC —
POZSONY, Lőrinczkapu-u. 19.

Se aduce la cunoștința barbierilor și coa-
fărilor, că fiind această

tocilărie

aranjată de nou conform recerșințelor timpului,
tocilăritul se face sub inspecțiunea mea pro-
pria și primesc pentru ascuțire și reparaturi
tot felul de instrumente medicale, pen-
tru barbieri și coafări etc. precum: bri-
ciuri, foarfeci, mașini de tuns părul și
barba etc.

Recomand mai departe brieurile aflătoare
în depozitul meu și ascuțite de mine.

În depozit țin: cuțite de **Bengal, Jonson**
și **Person**; foarfeci de **Glauberg**, mașini
de tuns din toate soiurile.

Comandele din provință se execută prompt
și conștiințios.

Prețurile de ascuțire pe toci pentru coafari:
ascuțit francez — — Cor. — 80
jumătate oval — — „ 1-
de tot oval — — „ 1-0
pentru mașini bucata — — 1-20
pentru foarfeci — — „ — 40

Aradi ipar- és népbank.

Részvényaláírási felhívás.

Az »Aradi Ipar- és Népbank« f. é. augusztus hó 15-én megtartott rendkívüli közgyűlése elhatározta az intézet alaptőkének felemelését a következő módoszatok és feltételek mellett:

1.

Az intézet alaptőkéjét 1,500.000 koronáról 2,250.000 koronára felemeli és ezen célból 1875 drb. egyenkint 400 korona névértékről szóló új részvényt bocsájt ki.

2.

A részvények kibocsátási illetve átvételi árfolyama 500 koronába állapittatik meg.

3.

Részvényjegyzési határidő 1909 szeptember hó 15.

4.

A kibocsátandó 1875 drb. új részvényre a jelenlegi részvényeknek elővételi joguk van, mely elővételi jog legkésőbb 1909 szeptember hó 15-ig gyakorolandó. Azon részvényesek, kik elővételi jogukat 1909 szeptember hó 15-ig nem gyakorolják, igényüket elvesztik és az ilykép szabaddá vált új részvények szabad kézből való értékesítésére az igazgatóság jogosított.

5.

Minden lebélyegzés végett bemutatandó két régi részvény alapján egy új részvényre, egy régi részvény, vagy két részvény-utalvány alapján pedig egy félrészvénynek megfelelő részvény-utalványra gyakorolható az elővételi jog.

Egy részvény-utalvány alapján egymagában elővételi jog nem gyakorolható, minthogy negyed részvényeknek megfelelő részvény-utalványok nem lesznek kibocsájtva.

6.

A részvények vagy részvényutalványok, melynek alapján elővételi jog gyakoroltatik, intézetünkönél bemutatandó és azon

körülmény, hogy az elővételi jog érvényesített, a részvény vagy részvény-utalvány lebélyegzése által (Elővételi jog gyakorolva 1909) állapittatik meg.

7.

A befizetések részvényenkint következő határidőkben teljesidendők:

1909 szeptember hó 15-ig az elővételi jog gyakorlása alkalmával 100 K. és a fokozatos bélyegilleték,

1909 október 15-ig 200 K.

1909 november 15-ig 200 K.

A fizetéséről ideiglenes elismervény állittatik ki.

Befizetések a kitűzött határidő előtt is teljesíthetők. Az új részvények és részvényutalványok az 1909. üzletévre osztalékra nem jogosultak, ennek ellenében az összes befizetések után a befizetés napjától számítva 1909 december hó 31-ig 5% kamattal fog megtérítetni.

Késedelmes befizetés után 6% késedelmi kamattal fizetendő.

8.

Valamennyi részlett és bélyegilleték lefizelése után az ideiglenes elismervények új részvényekkel fognak kicseréltetni november hó 15-től.

Az új részvények és részvényutalványok tulajdonosai 1910 január hó 1-től kezdve az üzleteredményben, valamint az alapszabályok szerint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényekkel egyenlően részesednek.

Ezen közgyűlési határozat alapján az intézet jelenlegi részvényesei tisztelettel felhivatnak, hogy az őket megillető elsőbbségi jogukat f. évi szeptember hó 15-ig minden igényük különbeni elvesztésének terhe alatt gyakorolják.

Arad, 1909 augusztus hó 16-án:

ARADI IPAR- ÉS NÉPBANK.

Szalay Károly, s. k.

Hehs, s. k.

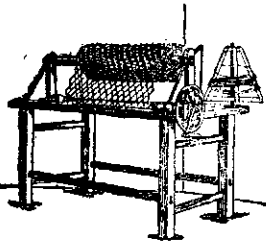
Lucza Jozsef

Atelier chimic pentru curățitul hainelor
Saghedin (Szegeđ), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor
bărbătești, femelești, de
copii și preoțești, postav de mobile,
haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat
cu mașina prin ce își redobândesc culoarea
albă și uscățimea originală și vor fi
scutite de praf.

Comandele din provincă să
efectueșc imediat și prompt.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premit la a 6 expoziții.

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare
în economic și acasă, macină excelent orzul,
cucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea
de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe
minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru destă-
cerea sămânței de lucernă și trifoiu,
de mână cu puterea ori cu mâna, de aplicat
în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare.
Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut să-
mânța trifoiului și atelier de repara-
turi de mașini

ORADEA-MARE

(Nagyvárad) Vilanytelep mellett

Invenție nouă!

BERBERSZKI MIKLOS

BERBERSZKI MIKLOS

pantofar

Nagybecskerek, Józsefőherceg ut 5.

Recomandă pe lângă preț moderat tot fe-
lul de ghețe și pantofi pregătiți din piele
neagră și colorată, precum și din din
catifea și plüss.

Preț-curent se trimite gratis-franco. — Ne-
gutătorii se bucură de favoruri deosebite.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —
BAJA (BACICA).

Recomandă indeosebi cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**
pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu
construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă.
Afară de aceia atrage luarea aminte a onorațiilor preoți
și a on. comitete bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.** Pregătește clopote în
toate marimile. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă chezășie. — Onor.
comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de aplăți în rate. BUDGET GRATIS.

ALBERT KLINGENSPOHR

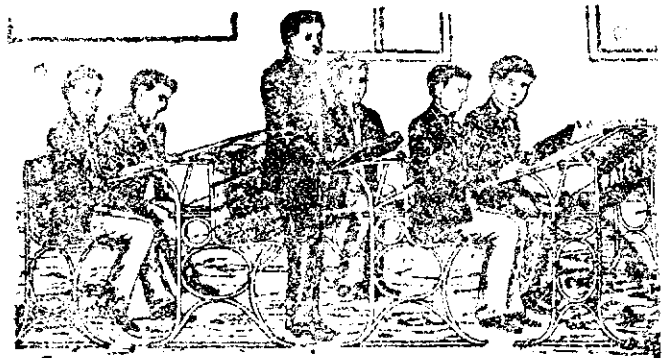
măiestru petrar în Mediaș (Medgyes). ● Filiala în Sibiu (N.-Szeben) 5.

Mare de-
pozit de **monumente mormântale** din piatră :
greasă, mar-
moră, granit și enit și labrador. În urma experiențe îndelungate și a cumpărării în mare atît a calității cît și a ieftinătății accor urilor mă stiu în poziția de a satisface întru toate pretenziunile on. public. Invit on. public să cerceteze depe z tui meu framos asortat. Comandele se execută punctual.

Cu schițe și prospecte
■ servesc gratuit. ■

Primește spre execu-
tare totfelul de lu rări
de zidit aparț nătoare
la branșa mea pe lângă
serviciu prompt și pre-
țurile cele mai ieftine.

Cele mai moderne

mobile de fier și aramă

și cele mai practice

bănci higie-

nice de școală

și mobilarea locu-

cunțelor, hotelu-

lor, șpitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se în-
rează numai de cătră firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

DROGUERIE.

Dubiniewicz Oszkár

comerciant de articole medicale, chimice și parfumarie.

Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Chiag litr. 3 cor.

Aparate de fotografiat și tot ce se ține de ele, hărți și articole
chimice. Aparata dela 8—200 cor.

Petrol-China cel mai bun mijloc contra
mătrecii a căderii părului
și cărunțirii. Prețul Cor. 1-02.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

TH. SCHMIDT

— mai nainte —
vād. Fried. Klein
Sibiu — Hermannstadt, Reispergasse 7.

recomandă noutățile sale de
parasoale și entoutcas

(pentru orice ocaziune) precum și ma-
gazinul bine asortat de
pioiere pt. doamne și domni

de calitate bună, plăcute, durabile și
cu prețuri ieftine.

Stofa usuroasă pentru cuverte
de mătase și jumătate mătase pe sles
executate prompt și neesceptionabil.

— Bastoane cu prețuri foarte ieftine. —

Prețuri ieftine

Serviciu curant.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

IOAN I. CREȚU

arhitect și lăcătuș
 Timișoara-Fabric
 F6-utca 10.

Primește orice lucrări cu fler pentru zidiri, precum și bariere pentru trepte și balcoane, gratii pentru porți, schelete pentru ferestri, garduri pentru

morminte și vetre de fier cu prețuri moderate.

Grosz Nagy Ferencz, farmacia Debreczen

Medicament pentru văpsirea părului.

Numai există reumă!
 Cine voește să soape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Királyi Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

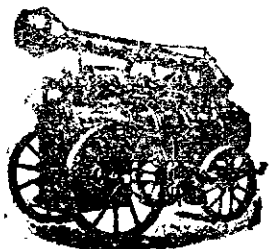

MUSTAȚA E FRUMOASA
 dacă întrebuințezi **POMADA HAJDUSAG** este mai bună pentru creșterea și potolirea mustețelor, pregătită din materii neamuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.35 Cor. Cu rambursă gratuit.

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmár.
SZATMÁR strada Teleky 8.

Șeful firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește: instalări de mori de aburi și motoare cu ulei, sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscatul nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

Locuința și atelierul se află în str. Szaniszló 46. — Copiii onești se primesc ca ucenici.

Fond. la 1895. Fond. la 1895.
DEO ADJUVANTE!

Imrek Károly

măsar pentru zidiri și mobile
 Oradea-mare (Nagyvárad) Szaniszló-utca 46.

Aduc la cunoștința on. public din Oradea-mare și comit. Bihorului, că primesc pregătirea a totfelul de

lucrări pentru zidiri și mobile

din branșa mea, pe cari le pregătesc cu cea mai mare conștiențiositate și cu gust conform cerințelor moderne, în orice culoare și formă cu prețuri moderate. — Străformez totfelul de mobile, repariez, lustruiesc și oblesc cu specialitate. — Primesc ajustarea și repararea mănăstirilor, institutelor, școalelor, societăților și reuniunilor economice cu prețuri moderate.

La dorință mă prezint atât în loc cât și în provincia.

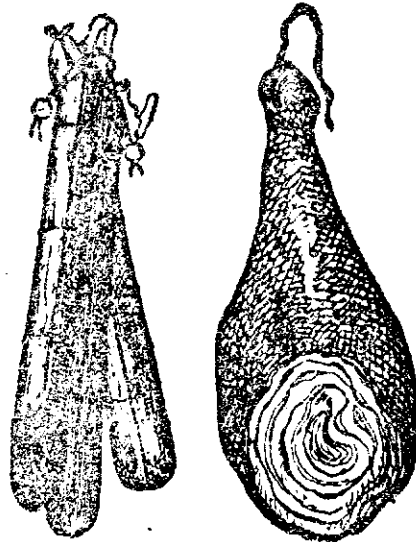
Telefon 149 și 227. Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczi din Cluj

aduc la cunoștință că cârnățaria veche de 40 ani, au mărit-o și au provăzat-o cu instalație electrică. Recomandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articlii de cârnățarie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cârnaț, carmanadla, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă cârtaboș de Cluj și sângerețe; specialități de cârtaboș și cârnați, pastete, și rânză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari și prețuri mari.

Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRAȚII LÁSZLÓCZY fabrică de cârnățarie - Cluj - Kolozsvár.

Crema de lapte

Este ușor alcalică, și în urma acestei ri excelente întrece stricăcioasele defață însuroșe, nu este unsoasă, nu pătează și depărtează tot felul de necurătenii de pe față. —

Pielea feței, mâinile în câteva zile le face catifelate, albe ca neaua și se poate folosi oricând ziua.

Prețul unei tegle mici 50 fil., una mare 1 cor. Săpuu de cremă de violele prețul 70 fileri.

Se află de vânzare la **Berta Kálmán, farmacist** în **Maria-Radna**, la farmacia „Răscumpărătorul”. Tot felul de leacuri din țară și str. se vând cu prețuri moderate.

SCHUBER JÁNOS, mehanic

TIMIȘOARA — TEMESVÁR

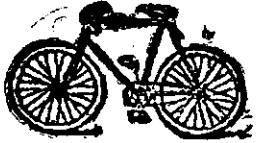
Fabrica: Fő-utca Nr. 23.

— Telefon pentru oraș și comitat 980. —

Renumtele mașine de cusut „PFAF” sunt cele mai bune pentru trebuințele casnice și industriale. CENTRAL BOBBIN și SINGER cu luntre rotundă pe lângă garanță de mai mulți ani. Mare depozit de biciclete DÜRKOPP, DIANA, HELICAL, HELICAL, PREMIER, GLOBUS, POSTILON și SPECIAL.

Mare asortiment în gramofone și plăci. Noutate! EUFON mașină vorbitoare fără tub. La lampile Kolloid WOLFRAM 70% cruțare de curent. Reparări se fac pe lângă garanță. Cereți catalog de prețuri. — Se caută un ucenic.

In atențiunea proprietarilor de pământ și grădini!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că cea mai bună și recunoscută de neîntrecută

compoziție de gunoi artif. numit „Borda”

am luat-o în depozit și numai la mine se află în prețurile originale ale fabricii. Deci înainte de a vă procura gunoi artificiale, să vă adresați mie și să cereți prețul și cantitatea aproximativă.

După folosirea gunoierului artificial, produs îndoit și întreit.

Ifj. Nestler József
Temesvár Józsefváros.

Acest gunoi artificial (fabricat) se vinde în cutii de tinichea de 1/2 și 1 kg., apoi în saci de 5, 50, 70 și 100 kg.

Compoziții separate pentru trandafiri, flori, vii, pepeniște, tutun, cartofi, verdețuri, diferite plante și ierburi.

În Timișoara se capătă:

BELVAROS: Emma virágterem JÓZSEFVÁROS: Nestler József
Koronaherczeg-utca 3. mag és virágkereskedés, Kossuth-utca 4.
Telefon 954. Telefon 283.

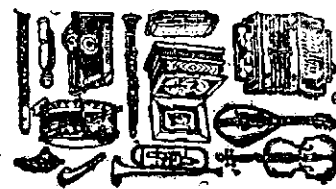
Acum e cel mai bun timp!

Acum e cel mai bun timp!

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale

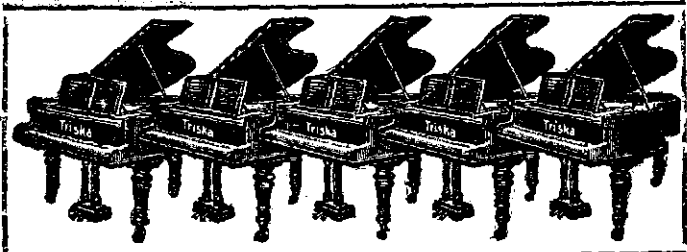
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde. Primește și execută prompt tot felul de comenzi din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

TRISKA J. Primul depozit de piane

— din tot Ardealul —
Cluj — Kolozsvár, Sétátér-utca Nr. 10.

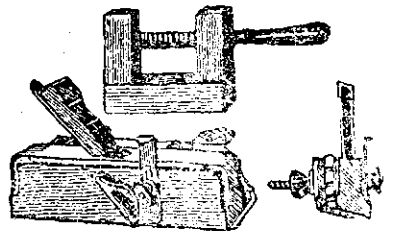
Recomandă pianurile și pianinele sale provenite din fabricile celebre din țară și străinătate, precum și atelierul său de reparat instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repară repede, prompt și ieftin cu mijloace moderne. — PLANURI CU CHIRII IEFTINE.

In atențiunea fabricilor de lemnărie!

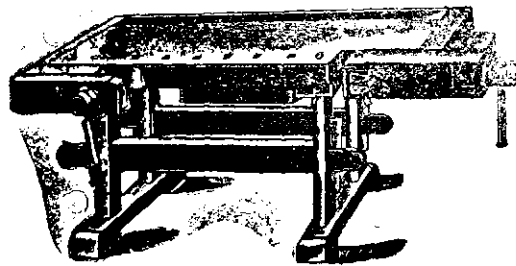
Recomand

instrumente

din cel mai bun material necesar

sare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

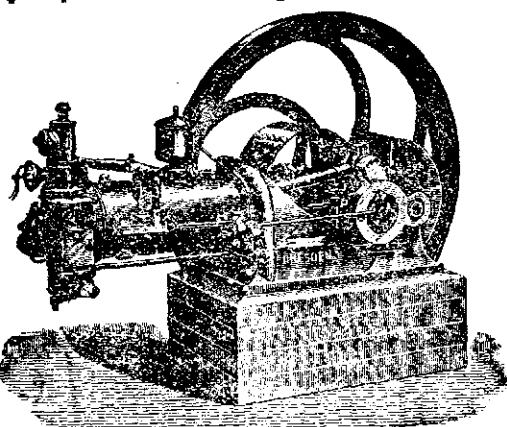

Nagy Mihály
fabrică de instrumente
Szabadka
Therezia-tér.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14.

Recomandă motoare mánate cu oleu brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și orice articole tehnice uleluri, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu!

Catalog de prețuri se trimite gratuit și francat.

Sănătate!

Putere!

Fac cunoscut onor. public, că în atelierul meu pregătesc renumitul

aparat galvanic-electric.

Acest aparat se folosește cu succes la: reumă, slăbire corporală, boale de nervi și de stomac, neuralgie.

Prețul unui aparat complet laolaltă cu cingătoare electrică și modul de întrebuințare 55 cor. Se garantează că este cel mai bun fabricat. Cu explicații și informațiuni servește

H. Süßmann orologier și reparator de aparate electrice contra slăbirei corporale.

Sibiu (Nagyszeben) Reispargasse Nr. 27.